

Огляд книги *Євангельська богословська естетика: Теологія краси та сприйняття*

Evangelical Theological Aesthetics: A Theology of Beauty and Perception. By Ryan Currie. Pickwick Publications, 2025, 282 p.; ISBN 9798385219452 (paperback); 45.00 USD.

Денис КОНДЮК

Українська євангельська теологічна семінарія, Київ, Україна

ORCID: 0000-0001-9890-2069

У своїй книзі *Evangelical Theological Aesthetics* (укр. «Євангельська богословська естетика») Раян Каррі (доцент кафедри Біблії та теології та студентський декан у Теологічній семінарії Перської затоки в ОАЕ.) пропонує, можливо, один із перших систематичних вступів до проекту богословської естетики (теоестетики), введення в проблематику спеціально орієнтованого на євангельського читача. Автор прагне поєднати академічну глибину з доступністю, вводячи читача у складний світ богословських дискусій про красу, істину та благо.

Особливо помітним є його акцент на рецепції ідей Ганса Урса фон Бальтазара з перспективи реформатської традиції богослов'я. Каррі не обмежується лише викладом власних думок, а охоплює дослідженням широкий спектр праць, що торкаються теоестетичних проєктів, зокрема роботи Кевіна Дж. Ванхузера, Джонатана Кінга та Семюела Паркінсона. Він також відзначає вплив Клайва Стейплза Люїса, чії літературні та богословські інтуїції сприяли зростанню інтересу до певних ідей неоплатонізму та богословської естетики серед євангельських християн.

Структура книги вибудована доволі логічно: від розгляду богослов'я краси в євангельській традиції та її історичних витоків – до аналізу богословської естетики Бальтазара, сприйняття краси в Євангелії від Івана, сучасних євангельських проєктів і, нарешті, розкриття ролі теодрами. Така побудова дозволяє авторові не лише викласти основні тези проєкту, але й показати динаміку його розвитку в контексті євангельського богослов'я.

Каррі пропонує кілька ключових ідей. По-перше, краса відкривається і в особі Христа, і в Його хресній смерті. По-друге, гріх спотворює здатність людини бачити Божу красу в творінні, схиляючи її до ідолопоклонства. По-третє,

тілесність розглядається як дар, у якому ми також можемо переживати Бога. По-четверте, краса постає не лише як об'єктивна трансценденталія, але й як особистий, суб'єктивний досвід, що відкривається в момент духовного подиву.

Автор розглядає три традиційні трансценденталії: красу, істину і благо, особливо наголошуючи, що пізнання блага має відбуватися через теодраматичний досвід громади віри. Теодрама, за Каррі, розгортається в просторі мімезису, тобто уподібнення Христу. Тут відчутний вплив Кевіна Ванхузера (зокрема його книги *The Drama of Doctrine: A Canonical-linguistic Approach to Christian Theology* (укр. «Драма доктрини: канонічно-лінгвістичний підхід до християнського богослов'я»)), а також праць Джеймса К. А. Сміта, які поєднують богослов'я та філософію культури.

Каррі приділяє увагу і мистецтву, визначаючи «гарне» (красиве) як таке, що викликає подив і повертає до Бога, а «потворне» (погане) – як таке, що відволікає від Нього, розриваючи цілісність буття. Гарне мистецтво, за автором, об'єднує форму, зміст і запрошення до взаємодії, тоді як погане демонструє фрагментарність і внутрішню розділеність. Особливий критиці піддається кітч – як самозамкнене, ідолоське мистецтво, яке підмінює духовну глибину поверховістю.

У підсумку слід сказати, що ця книга може стати корисним вступом до основних тем і проблем теоестетичного проекту, особливо у світлі спадщини Бальтазара та її рецепції в євангельському середовищі. Тут читач знайде й історичний огляд, і біблійне осмислення, і сучасний контекст північноамериканського євангельського богослов'я. Проте книга не пропонує радикально нових ідей і майже не звертається до православних чи католицьких авторів, а також ігнорує значну частину сучасних міжнародних досліджень. Її головна цінність полягає у фіксації та аналізі того, як ідеї богословської естетики осмислюються саме в євангельському контексті, пропонуючи відповідну точку для подальших досліджень і діалогу з ширшою християнською традицією.

Denis KONDYUK

Ukrainian Evangelical Theological Seminary, Kyiv, Ukraine

ORCID: 0000-0001-9890-2069

Надійшла до редакції / Received 05.09.2025

Прийнята до публікації / Accepted 04.11.2025